

# באהר תולדת של

פשת עיון ודרש בפרשת השבוע ופנוי השקפה לך ומוכר

י"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתי מדרש להוראה ולרבנות וכולוי יום לאברכים מצוינים

תוכחת המערבית:  
מודיעין עילית  
מספרה יוקף ע"ה  
טלפון: 08-9744220  
דוא"ל: rg5740@gmail.com  
©

גלאון 215 א' א' אייר תשע"ז

העלון מוקדש לעילוי נשות ר' שלמה בן טאוס סלמי ז"ל ע"י מושפ' סלמי הי"ז

## בהיר – בחוקותי

### החתן והחתול

**כ"י לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגוי"** (כה, נה)

ידוע אשר דרשו חז"ל בפסוק זה (בבא מציעא י, א) "כ"י לי בני ישראל עבדים – עבדי הם, ולא עבדים לעבדים".

וביאר בספר בת עין (פרק י"ב), שבעציו זה לא נארורה רק בעבודת בפועל אלא אף כל סוג של עבודות שהיא, בין אם מתבטאת היא בפחד מ אדם מסוים, או בцеיפיה לעזרתו ושענותו,ograms גם אלו מבטאים כיפות ושבור לבשר ודם, ומשכך מצוים אנו לזכור שהננו עבדים אך להשיות ואין לנו להתיירא או לשים יהבנו ומבוחנו בגין אנוש.

ברם ישנה עבודה לא פחותה, גם ממנה מתקשים אנו להיגמל, והיא הרגל המובנה אצל רבים להתנהג ולפעול לא לפיק מה שמתקאים טוב להם באמות אלא על פי צו החברה. האדם מתחחש לעצמו, ולא מתחנה לפיקתו ואופיו אלא לפי איך שנראה לו "שיצטלים" יותר טוב בעני הבריות. וכבר כתוב הרמב"ם (פירוש המשניות סנהדרין פרק ח' ד"ה ועתה) "כ"י רוב בני אדם מיגעים נפשותם וגופיהם בעמל ויגעה רבה שאין למעלה מהם כדי שיגיע לו מעלה וכבוד, ושינשאוו בני אדם".

וכה חריפה היא התלות בדעת הבריות עד שככל ה"אנני" מתחקע לפיה, וכי השטיב להגדיר ואת האדרמ"ר מוקעם, "אני, זה לא מה שאני, ולא מה שאתה חושב שאני, אלא מה שאני חושב שאתה חושב שאני....".

אין זו טטריה לרצוץ הטבעי של כל אדם להערכה והכרה, אך מכאן ועד להשתעבדות גמורה ל"מה יאמרו" הדריך ארכוה עד מאר, והוא העבודה של ממש, ואף עליה נאמר "עבדי הם ולא עבדים לעבדים", שלא להיות עבד של אף אדם, ובכל צעד ומעשה להשוו מה יאמר על בר' ה' ומה רצינו ולא מה יאמרו על בר' הבריות.

וירודש שאין בכר שום הצדקה לעשות דבר משווים ושאים מקובלם, אלא להתרIOR את איזיק החברה במקומם שלהם מונעים מאייתנו לעשות את מה שאנו יודעים בתרIOR תוכנו שהוא רצון ה' וודעת התורה והוא הדבר הטוב לנו ולא להיות מושעבדים לדעה אחרת).

ב. ומעשה בחתן שחייב ייחד לו חדר בבבתו וбо היה עוסק בתורה מבוקר עד ערבית, ובין בין היה עומד בתפילה ותחינה להשיות. תוך כדי שהוא מתפלל שמע החתן דין רעשים מכיוון הדלת, וגם למחורה ומחורתים חזרו רעשים אלו על עצםם. בלבו היה בטוח שחייב הוא שמנגב אל החדר כדי לצפות ולרשות נחת מהתפילה הזהות וקוראות השיקים של חתנו, וכן לא הסתובב החתן לאחריו והמשיך להתפלל ולהתפלל כדי שלא לאכזב את חמיו העומד שם וمتבונן בו בערגה. ורק היה עמד שעות בתפילה,

וכל אותו הזמן היה ממשיך לשמו רעשיהם ותווזה בפתח החדר. לאחר שנים כבר לא עמדה לו סבלנותו ומבלית משים הסתכל באמצע תחינותו לאחריו, ולמרבה תדהמתו ראה שבפתח הדלת לא עמד חמיו... ולא שך ולא מלאר... אלא חתול שבסר הכל בישק לנמנם מעת... רגילים לספר את המעשה הזה כהממחשה למי שמתנהל לפי מה שאחרים חושבים עליו. ואכן יש שמשועבד לבן אדם ויש שלחתול... והצד שווה שביניהם הוא שנוןיהם עבדים, שלא כרצון ה' – "עבדי הם ולא עבדים לעבדים". [וראה עוד להלן]

### עובדת פרך שבתוך הבית

"ובאהיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרק" (כה, מו)

דעת רבינו יונה (שער תשובה שער ג' אות ס') שאיסור זה אינו שייך רק בעבר עברי אלא בכל איש מישראל. וזה לשונו, "נאמר ובאהיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרק. ולכן לא ישות עבר אדם בחבירו, ואם אימתו עליהם או שהם בושים להחל דברו, לא יצוה אותם לעשות קטנה או גזלה, אלא למצוות ותועלתם, ואפיילו לחמס עצפתם מים או לצאת בשליחותם אל רחוב העיר לknut עד כcir לחם".

ומדבריו למדנו שאדם שמקבש מחבריו או תלמידיו שיעשה עבורו ולטובתו פעולה מסוימת, והוא שעלה אינו מלחמתם אלא מלחמת בושה ואי ניעמות או מלחמת שלוחץ עליו, עובר בהזע על לאו דאוריתא של לא תרדה בו בפרק".

ב. וכותב הגאון הגדול רבי ניסים קרליין שליט"א (חוות שני שבת ג' עט' רמד'), שלפני זה כשבקש עוזרה בביתו מਆתו בדרכם, שאינה מחייבת לעשותם על פי דין עובר על לאו דאוריתא, ובפרט מיהלדים ציריך ליהר שלא לזרות בהם בפרק, כי כל השתמשות באדם מישראל שלא לרצינו או שלא לתועלתו, אף אם הוא בנו, יש בו מושום לא תרדה בו בפרק לדעת רבינו יונה, ואין לבקש אלא דברים שהם לרצונות או תועלתם.

וענינים שיש בהם ממש חינוך לילדים, כגון להרגילים לנקות החמץ לפני פסח וכיוצא בו, להזע ולモתור לבקש מהם אף שאינו למצוות. ציריך לשקול בכל דבר את התועלת לחינוך הילד.

וכן כתוב הגאון הצדיק רבי דין סגל שליט"א (שלום באהיל ח' ב עט' ס') שאם משבעד ורודה באשתו בעבודה קשה ומפרכת ואינו מתחשב בצעירה, מלבד שזו מידת אכזריות, עובר אף בלא תרדה בו בפרק.

ב. והגאון בבי שלמה למן איירבארך (קובץ חייווק, ח' עט' קנב) סייר מעשה ששמע מהגאון רבי שמואל גוריימן. שלפני חורבן יהדות אירופה הייתה פגישה חסובה וגורלית בענין כל ישראל בראשותם של מדולי הדור. במהלך היכност בישק הגאון רבי אלחנן וסרמן מהחzon איש שיאמר דבר תורה, והוסיף "אף על גב שאין יודע שקשה לך לדבר בפני אחרים, מכל מקום בדברי תורה אין איסור לא תרדה בו בפרק". ענה לו החzon איש מנין לך שאין לא תרדה בו בפרק בדברי תורה?". ואף על פי כן השמי החzon איש קושיא שהתעוררה לו במסכת יבמות.

הגרש"א הוסיף שמנעא שיש מחלוקת בין הגרא"ס וסרמן לחzon האם יש איסור לא תרדה בו בפרק בדברי תורה, ונפקא מינה האם אסור להזע על אדם לומר שיעור או דברי תורה. אולם ביאר שלפני האמת אין מחלוקת בהזע, והדבר תלו依 בסוגו של האיש, כי בעצם כבוד הוא לאדם לדבר בפני ריבים ואין זו רדייה בפרק, אולם הדבר תלו依 אם המדבר באיש שרגיל לדבר בפני ריבים ואין לו קושי בבר, ובו אין זו רדייה אלא כבוד. וכשה היה רבי אלחנן שהיה ראש המדרשים בכל מקום, ולכן סבר שאין איסור רדייה בדברי תורה. אבל החzon איש היה הפיך הגמור ממנו, שלא היה רגיל לדבר בצדירות והוא הדבר שלא לרווח ולכנן סבר שבאים כמו שהוא יש מושום לא תרדה בו בפרק בשלוחצים עליו ולומר דברי תורה.

יעזר בן מיכאל ר宾 ז"ל  
חנה בת שמואל רחמים ע"ה  
חום בן מלכה וסלמן בני ז"ל

מרימות בת סאלם וסעדיה לוי ע"ה  
רחלה בת גמליה ע"ה  
ניב בן ברחה לוי ז"ל

לעג' ר' בנימין בן סלהה ז"ל ♦ סרחה בת רחמה ע"ה  
ר' שלמה בן טאוס ז"ל ♦ נאותה בת האגה ע"ה  
אחרון בן יהא ז"ל ♦ רחל בת שלחה ע"ה  
עביה בת סרחה ע"ה

## על סמינרים וسطיגמות...

ומעשה באברך כולל שהתפלל תפילה שחרית של שבת בבית הכנסת לדרמן בבני ברק, והעלווה לתורה בקריאת הkalot שברשתנו. וכידוע רבים חוששים לעלות לתורה בקריאה זו אך הוא הסכים לך.

ונהנה בימים שלאחר מכן לפראנסטו עסק קתן בבתו, ונחל הצלחה

רבה עד שהשכיר מוקם ופתח בו גנות, גם בה העליה מאה, וכך פתח

עד סניף ועוד סניף עד שנייה לבעל מנון. כМОון שאברך כבר

לא היה, לא יום שלם ולא חי יום, ובkowski היה פותח ספר ולומד.

באחד הימים שלישב עם עצמו והחל לחשב מהין כל והתחילה נזכר

לפתח באזתעה עליה של הקלות בבית הכנסת לדרמן. ואז החלה לנקר

בראשו הפלאה כיצד יתכן שהוא קרא את הקלות וכמה ברוכה כל כך

גדולה. הוא קם והלך ונכנס אל הקודש למן הגאון רבינו חיימן קניגסקי

שליטא' ושתח בפניו את תמייתו על גודל הברכה לה זכה.

הרבי השיב לו "ברכה על איזו ברכה אתה מדבר? היה אברך כולל

וכיomas אתה בkowski לומד, ולהז אתה קורא ברכה? אין לך קללה גדולה

מזו...". כי ברכה לא נמדדת בריבוי ממוני, אלא בחיבור לתורה, וכי שאינו

מחובר למקור הברכה מה בעץ בכיסו והבו, וכי שקובע עתים לתורה

ומשתתף בשיעורי תורה, גם אם איינו שער גדול שורה הברכה במעשו.

ב. ובכל טעות היא לחשב שכוף הוא ברכה, ואדרבה, לעתיד לבוא

יהא הכסף לרוץ לימי שאחבו ורדפו. כפי שכטב בוגנים אלימלך (פר' קדושים) "עתיד בשיבוא המשיח יקוץ את העם המפוזרים, והצדיקים

יהיו סמכים עצלו תמיד, והאנשים שהנתנוו בגולות בשורה אך לא היה

להם שבל של אמת לבעור את הבורא ברוך הוא בכל אופן, והוא אהובי

מנון רק שמרנו עצם מן החטא לפני שבלם, אז משיח מביא אותם אל ים

האקויאנטס ופותח להם האוצרות הגנווים שם, אבני טובות כסף זהב

הרבה מאד, ונוטלים שם כל חפצם. וכשמשיח פורח לנו עדן הצדיקים

שבדור פורחים אחריו לנו עדן בכח קדושתם הגודלה, אך אותם אנשים

שניטלו מהאווצרות שישראו הגודלה הוו ירצו גם לעשות כן ולפזרוח אף לא

יכול מהמת כובד משאמ הגשמי שדיבקו עצם בכיס וזהב.

## הכוטל שבצבז וחצץ מפני מלאכי החבלה

"ושכבותם ואין מחריד" (כו, ז)

מטבע הלשון "ואין מחריד" נאמר גם בספר ירמיהו (ל, י), "ושב יעקב

ושקט ושאנן אין מחריד", ואין מחריד מללאך המתה". ואף כאן ב"ושכבותם

ואין מחריד", אפשר לפרש שהיא הבטהה וברכה לעולם הבא, שמי

שייעmol בתורה הרי שלאחר ישכב והמשטינים ייצא זכאי בדין.

ובקונטרס באר החיים הביא מעשה שהיא בשני סוחרים מטורקה שבעל

יום היו לומדים בחברותא שלוש שעות, ולא ביטלו זאת بعد שום دون

שבועיים. ונתנו תקיעת כף זה להז שחראש שיפטר מן העולם יבוא ויספר

לחבירו מה נעשה בדין. ואכן כשהסתלק הראשון בא בחולם לחבירו

ואמר לו שדרין שמים أيام ונורא, ובתחילה אמרנו באו מלאכים רבים

שנבראו מוכויתו וכן המצוות שעשה, אך לאחר מכן הופיעו מלאכי

חבלה מזועים וצעקו עצוקת איזומות על חוגתיו ובעירותיו.

אללא שפתח בעכץ ועלה כוטל עבה מאד שהיה סתום בלי שום חרץ,

והפריד וחצץ ביןו לבין המלאכים הרעים עד שלא יכול להתקרב אליו.

המנוח שאלא את בית הדין של מעלה מהו כוטל זה ומפני צץ. והדינאים ענו

לו "ידע לך, שכוטל זה גבנה מהקביעות הימונית שלך שלמדת שלוש שעות

מדוי יום, והוא אוטם בויות לא סדק ונקב מפני שלמדת ברציפות בלי שום

הפסקה. ולבן למרות חטאיך תצא זכאי בדין".

לא לחינם שואלים אדרם בתחלת דין בשםיהם "האם קבעת עתים

لتורה" (שבת לא, א), כי קביעות זו אף אם קצראה היא, אך קביעה

וירויומיית, מעניקה לאדרם נקודות זכות רבות בשמיים, מלבד הספיק

והאורש שמענקות לו כאן בעולם הזה.

היות והנושא הנה"ל הוא מן הרעות החולות בדורנו ראייתי לנוכח לצטט בענין וזה מדברי הגאון רבינו יהודה לייב שדרון שליט"א רב ומ"ץ במודיעין עילית (דרשה לפחס תשע"ה).

"בזמןנו ינסם אנשים רבים שהם שיטים של הסТИגמה ומשועבדים ל"מה יאמרו" ומה ייחסו עליהם. עליינו להרגניש חירות מהSTITגמה, אם ברוחנית ואם בגשמי. בדרך הלימוד למור מה שטוב לו ומה שיש לו טיפול מכך, ולא למור איך שאחרים לומדים בגל שוכלים לומדים כך. וכן בהנחת הבית, מה טוב לך ולביתך באמת ולא בגל שוכלים עושים כך. וכן לגבי מקומות הלימוד של הבנים והבנות. מה טוב לך ואיזה ת"ת מתאים לך. באיזו ישיבה הוא לומד והאים מודעים מה תאים לתוכנות ולרמה

שללה ולא בגל שוכלים הולכים לשם".

"באן הוא מקום המבחן לאדם. האם הוא איכפתו באמצעות מחינוך הבן לצרכי, או שבעיוו העיקר הוא מה יאמרו עליו. אם הוא למד בישיבה מסוימות רק בגל שמה הטוב והעתיד שלו נhrs שם, אי אפשר לומר שטובתו עומדת מול עני ההורו. ובידוע ומכיריו بما וכמה בחורים שהם היום מוחלי שבת כי הורים לא רצו להיות מודעים להם לשלים אותן ולשוחות מלחמת סיבת זו, ומרכיבים את הורים מזור לא רק בפסח אלא כל השנה ובשיעור גROL...".

"הגיע הזמן להשתחרר מעבדות זו. מה איכפת לך מה ייחסו על הבן או כולם כי בין כה לא תצליח בך. אתה תוציא לך מעצואן עניינית אנרגיה וזה לא יעזור לך, אתה תפסיד את שמחת החיים שלך ולא תגיע לחצי תאורתך".

"אך אחד לא מכיר אותן, אתה הוא שמשעבד את עצמך, ואתה הוא זה שיכל

להשתחרר מהשבוד ולהתחליל לחירות חיים מאושרים ושמחים. אבל זה יתכן רק אם תשכיל להבנן שאתה משועבד ותתחליל להשתחרר

מהSTITגמטיות שהורשת לך ולא אשטרך ולילדים שלך את החיים. רק חסר

הבטחון העצמי והוסר העצמות שלך, והוא הגורם לחורבן חיקך וביתך".

"אל תפחד ממה שיאמרו עלייך, תעשה מה שאתה חושב שטוב לעשוי, ואם אתה מסתפק ויש מקום לשאלת חכם תשאל לחכם, אבל אל תעשה

בגל שוכלים עושים לך. תשחרר מהתורה ה"עדר", ואל תנתן שיקחו ממך

הSTITגמטיים וזה לא יכיד שהינו חי כמו עבר וינסה להשתחרר מהעבדות. ואננים ינסם

דברים שציריך להתחשב בדעת הבריות ולא להיות החכם מכלום ומשונה

מודרני, אבל בכל דבר החשוב מה מביא אותך לשותה לך, האם בغال שזה

טוב ורואי, או שזה נובע מששבוד לדעת הסביבה".

## לעיף עם המשיח

"אם בחקתי תלכו" (כו, ג)

פירש"י "אם בחוקותי תלכו- שתהיין עמלים בתורה". ולפי פשוטו תנאי

הזה, שאם תעמל ב תורה תחכו לברכה. אך לעומקו של דבר הברכה

הגדולה ביותר היא עצם עמל התורה, המעניין לאדם סיוף ואושר

ומפשיע לו ברכתך. וברכה גוררת ברכה, ומשביך נמשכות ובאותו לו שפע רב

ברכות. ואך להיפר, מי שמרחיק עצמו ממקור הברכה, ואני عمل בתורה

ואינו קובל עתים לתורה, ומה יבורך?

שיחות מוסר והשכפה על הפרשה מאת הרבה ראוון גולן בעמדות ובאתר קול הלשון, או בטל' 1001-03-03

הקש 1-1-2-48-1-1. או 8. ואמרו את שם המוצה והקש 1-1. השיחות המרכזית משודרת בשידור חי בקול הלשון ביום ה'-ב 16:40: [בסיום השיחה ניתן להורד מהרxa מהאתrr]. לקבלת העלו שלח הדעה ל- rg5740@gmail.com

אליהו בן מוסעודה טובול ז"ל ♦ מלכה מולוק בת מאנואר ע"ה נבניה ר' דוד ר' משה וראובן שלומי הי"ז ♦

לזכר יוסף בן דוד וצינה שלומי ז"ל ע"י בן ר' יאיר שלומי הי"ז

יהיא בן דוד דארף ז"ל

שמעון בן עידיה גדי ז"ל

נעמי בת רינה (רינה) ישעה ע"ה

אסתר בת אשתריה אנג'יר ע"ה

גדרון בן רחל נעמן ז"ל

לאה בת סימי ז'אנו ע"ה

יעוד בן ידידה ז"ל ע"י הגב' לוי

יושוע בן ר' דוד ובידה ז"ל

זהבה בת מוננה פניה סובן ע"ה

לע"ג מלכה בת שרה שמול ע"ה ♦ שמואל בן דוד ומרים פורת ז"ל ♦ חיים בן סולימאנו אברהם ז"ל